

РЕЦЕНЗИЯ
НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА
„ПРЕСТЪПНОСТ И НАКАЗАТЕЛНО ПРАВОСЪДИЕ В МЕДИЙНАТА
РЕАЛНОСТ НА СЪВРЕМЕННА БЪЛГАРИЯ”
ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР”

Докторант: Боян Иванов Велчев

Форма на обучение: самостоятелна подготовка

Научен ръководител: доц. д-р Валентин Недев

Област на висшето образование: „Социални, стопански и правни науки”

Професионално направление: „Право”

Докторска програма: „Криминология”

Рецензент: проф. д.ю.н. Юлия Дончева Бояджиева

1. Кратки биографични данни за докторанта

Боян Велчев е роден на 01.09.1987 г. През 2006 г. завършва Първа английска езикова гимназия, София. През 2010 г. завършва специалност „Право”, магистърска степен, във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“.

От 2008 г. до април 2018 г. работи в Адвокатско бюро „Брайков“, София, първоначално като стажант, след това като преводач и правен сътрудник. От април 2018 г. до момента е преводач в Преводаческа агенция „Софита“, София.

Боян Велчев е участвал в изследвания на девиантни прояви и в научното студентско творчество. Владее отлично английски език.

Със заповед № 670 от 05.06.2017 г. е зачислен като докторант на самостоятелна подготовка по специалността „Криминология“ с научен ръководител доц. д-р Валентин Недев.

2. Актуалност и значимост на проблематиката на дисертационния труд

Сложни, нееднозначни, дискуссионни, но неоспорими са връзките и взаимозависимостите между престъпността, наказателното правосъдие и медиите. Медийното влияние има различни измерения, разпростира се пряко или косвено върху индивидуалното престъпно поведение и престъпността като социално-правен феномен, върху общественото мнение за престъпността и работата на правозащитните органи. Съществена (в положителен смисъл) е и може да бъде ролята на средствата за масово осведомяване (СМО) в превенцията на престъпността и виктимизацията. „Четвъртата власт“ е субект на отделен вид социален контрол върху престъпността – медийния контрол. Така че релацията „престъпност – наказателно правосъдие – медии“ влияе съществено върху правото, правоприлагането, наказателната политика и като цяло – върху държавната политика. За България това влияние е особено силно в периода на политически и икономически промени след 1989 г.

Темата не е от най-разработените на световно ниво, но не е непозната за криминологичната наука.¹ Тя не е непозната и за българските криминолози. При

¹ Например в руски сайтове могат да се намерят доста публикации и дисертации по темата.

провежданите в миналото криминологични изследвания, например от Научноизследователския институт по криминалистика и криминология при МВР, често е имало свързаност с медиите в един или друг аспект: медийните публикации като един от източниците на информация за извършвани престъпления²; медийното влияние като фактор за формиране на общественото мнение за престъпността и правоохранителните органи³; медиите като криминогенен фактор, ролята и значението им в превенцията на престъпността и формиране на медийна политика в тази насока, привличането им за партньори на полицията⁴ и т.н. Темата е на вниманието на академичната общност⁵ и на университетски преподаватели⁶.

Но в такъв, бих го нарекла фундаментален тематичен формат, проблемът за престъпността, наказателното правосъдие и медиите не е разработван.

Всичко това определя високата значимост и актуалност на темата на дисертационния труд на докторанта Боян Велчев.

Темата е широкообхватна, трудна за разработване, изисква задълбочени познания в областите на криминологията, наказателното национално и международно право, правоприлагането, журналистиката, както и професионален и житейски опит.

3. Методология и методика на дисертационното изследване

Дисертационният труд е подготвен на базата на теоретико-емпирично изследване с ясно дефинирани елементи: обект, предмет, цел, задачи, използвани понятия.

Като **обект на проведеното изследване** е формулирана „диалектиката между две противостоящи реалности – едната на престъпността, другата – на медиите“. Първата реалност – на престъпността в България след 1989 г., е обективна по своето битие. Медийната реалност за престъпността е субективно структурирана, като субективността се нарушава до известна степен от криминалните факти и събития, установени чрез средствата на разследващата журналистика (стр. 7).

² В изследователската практика на Научноизследователския институт по криминалистика и криминология при МВР (от 2015 г. само по криминалистика) журналистическите разследвания и съобщения в СМО винаги са били важен източник на информация (в редица случаи изпреварваща реакцията на полицията и прокуратурата), особено за нови за България криминологични явления като „приватизационна престъпност“, „футболно хулиганство“, „компютърна престъпност“ и др., за които е затруднено или въобще не е възможно да се използва регулярна статистическа информация (вж. например *Бояджиева, Ю.* Компютърна престъпност. С., изд. МВР, 2004 – § 3 „Медии и компютърна престъпност“ на глава втора, раздел втори).

³ *Гурова, В., В. Генова, К. Колев.* Общественото мнение за полицията. С., изд. МВР, 2006.

⁴ В монографията „Партньорство между полиция и медии за превенция на престъпността“ (*Китанов, К., Н. Белова.* С., изд. НИКК-МВР, 2002) са анализирани специфичните социални функции и възможности на СМО при отразяване на проблемите на престъпността и нейната превенция, нормативната основа, на която се изгражда взаимодействието между полицейските органи и масмедията, предпоставките за ефективно партньорство. Направена е характеристика на медийния образ на жертвите на престъпления. Изготвени са препоръки за разработване на съвременна медийна стратегия на МВР. В монографията „Насилието при спортни прояви – криминологични проблеми и противодействие“ (*Гурова, В., К. Колев, В. Генова.* С., изд. НИКК-МВР, 2002) в глава първа, § 5 „Медиите и превенцията на футболното хулиганство“ са разгледани криминогенната и превантивната роля на медиите и е представен модел за ефективна медийна политика.

⁵ През 2011 г. е проведена научна конференция „Право, управление и медии“, организирана от Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“.

⁶ Вж. *Ковачева, Г.* Корпоративна престъпност. Варна, изд. ВСУ „Черноризец Храбър“, 2015 (т. 5 „Медиите и корпоративната престъпност“ на § 2, глава четвърта).

По принцип се съгласявам с тази формулировка на обекта на дисертационния труд, но си позволявам да направя собствено уточнение на така дефинирания обект. Априорното обявяване на престъпността и медиите като противоположни реалности и съответно диалектиката между тях като „теза – антитеза“, както проличава и от цялото съдържание на труда, не отговаря в пълна степен на действителността (например не винаги медиите са контрапункт на институциите, те са и партньори). *Като обект на дисертационното изследване бих определила системата от съществуващите връзки, взаимозависимости и влияния между реалностите на престъпността и наказателното правосъдие, от една страна, и на медиите, от друга страна.*

В този смисъл напълно подкрепям целта на изследването: „Установяване на съответствието между реалността на престъпността и наказателното правосъдие и активността на медиите (главно чрез писаното слово) в отразяването на тази реалност и изграждане на собствена реалност, която влияе на политическия и обществения живот“ (стр. 7). Изследователските задачи са формулирани в съответствие с замисъла и целта.

Дисертационното изследване е определено като интердисциплинарно по своя характер (стр. 9). За предмет са посочени различните аспекти на обекта: регистрирана и санкционирана престъпност – обективно съществуваща и медийно представяна чрез журналистически анализи; отделни престъпления – извършени и селективно представяни чрез медиите еднократно или проследявани във времето и т.н. (стр. 7–8).

Използвайки терминологията на теорията на емпиричното социологическо изследване, от гледна точка на предмета на изследването (т.е. от гледна точка на предмета на науката, от позициите на която се проучва дефинираният обект) го определям като преобладаващо криминологично, с интердисциплинарни елементи (национално наказателно право, международно наказателно право, журналистика). Съдържанието на дисертационния труд, естеството на изводите и препоръките от изследването са насочени преди всичко от криминологията като научна област и практика към медийното пространство. Това оправдава и обучението на докторанта в докторската програма „Криминология“.

Методиката на дисертационното изследване в общата си част включва обичайните *общонаучни логически методи*: анализ, синтез, индукция, дедукция, обобщение. Използвани са и богатите възможности, които предоставя сравнителният метод (за децата, §3, гл. 2; за кастрацията и др.).

Конкретните методи за събиране на емпирична информация включват използваните в криминологията социологически методи анкета и интервю. Анкета (косвена) е използвана за добиване на информация от студенти юристи за предпочитанията им към източниците относно проблемите на престъпността. Отделно е проведена анкета сред студенти с цел да се установи отношението им към нетрадиционни мерки (кастрация) за борба със сексуални престъпления.

Като основен метод за събиране и анализ на емпирична информация по дисертационната тема е използван *контент-анализът на медийни публикации*. Това е продиктувано от нетрадиционното естество на обекта, целта и задачите на изследването, както и от нормативния характер на част от проучваните проблеми (правната норма и нейната структура). Контент-анализът е приложен към целево избрани журналистически материали от централните ежедневници „24 часа“, „Труд“, „Стандарт“, „Сега“, „Преса“ (до 31.07.2015 г.). Медийните публикации са проучени и анализирани монографично. Всъщност *монографичният метод* като социологически метод за събиране и анализ на

информация в правно-социалната област прераства/покрива се с *метода на решаване на казуси/казуистичния метод*. В случая анализът на правни казуси се прави с оглед изясняване на журналистическия подход към криминалните събития и институционалните решения.

Докторантът анализира състоянието на изследваната проблематика, освен на базата на проучените медийни публикации, и чрез проучване на националната нормативна уредба, чужди законодателства, международното право, документи на ООН, Съвета на Европа, Комитета на министрите на Европейския съюз, Европейския съд по правата на човека. Представен е чуждестранен опит и резултати от изследвания в други държави. Проучен е значителен обем криминологична и друга литература (131 източника на български език и 45 източника на английски, немски и италиански език). Използваната литература е коректно цитирана.

3. Общо представяне на дисертационния труд

Предложеният за рецензия дисертационен труд „Престъпност и наказателно правосъдие в медийната реалност на съвременна България” включва увод, изложение в четири глави, заключение и библиография с общ обем 173 печатни страници. Към труда има 54 приложения на медийни публикации.

Глава първа „Престъпността и наказателната политика в медиите” се състои от 3 параграфа с общо 14 точки.

В § 1 „Престъпност и медийна реалност“ се въвеждат основните понятия: престъпност, наказателно правораздаване и тяхната реалност, медии и реалност на медиите, като се дават най-общите им характеристики. Отчита се техният обществено и научно признат дефицит в цялостното им представяне поради действието на обективни и субективни фактори. Обсъжда се въпросът за медийната активност в отразяване нарушаването на правата на човека в хода на правораздаването и извън националния съдебен контрол на Европейския съд по правата на човека.

В § 2 „Институционалната и обществената оценка за престъпността, правосъдието и наказателната политика в медиите“ анализът е насочен към границите на криминологичното познание и медийната активност, институционалната оценка за престъпността, правосъдието и наказателната политика, която в анализиранияте обзорни материали не съвпада с медийната. Последната напълно съответства на общественото мнение.

В § 3 „За съответствието на медийния език и правната терминология. За сугестията на медиите“ на анализ е подложен медийният език и съответствието му с правната терминология, като са направени съответните изводи. Разгледан е важният от криминологична гледна точка проблем за медиите като източник на информация за престъпността на базата на проведено анкетно изследване сред студенти юристи.

Глава втора „Политика, наказателно правосъдие и медиите“ включва 4 параграфа и 11 точки.

В § 1 „Наказателна политика и медии. Опит за анализ на медийната активност в наказателната политика“ докторантът възприема виждането за наказателната политика като система от политико-правни идеи и принципи на държавата, определящи действащото и насочени към бъдещото наказателно право, което е в основата на наказателното законодателство и правоприлагането (стр. 52). Изследват се проблемите на съвременната наказателна политика в България като част от общата политика на държавата и мястото им

в медиите. Анализира се медийната активност, която зависи от медийната политика, основаваща се на изискването за свобода и независимост, саморегулация и на система от нравствени принципи.

Засягат се нови тенденции в европейската наказателна политика като въвеждането на нетрадиционния правен институт „кастрация“. От информациите в пресата се установява, че българската общественост не е подготвена да приеме подобна законодателна мярка.

§ 2 „Престъпление, вина и медиите“. По специфичния въпрос за престъплението, вината и медиите се установява голямо разминаване между основни правни положения за *вината* като неотнимаем признак на престъплението и отношението на журналистите към проблема. Различията идват при представянето на непредпазливите престъпления (главно престъпленията по транспорта) във вестниците. Аналогична е и медийната оценка за *условното осъждане* – едно от големите достижения на световната наказателна политика. Прилагането на закона се възприема като „липса на закон“.

§ 3 „Деца: престъпност, противообществени прояви и медиите“ и § 4 „Относно реформата на детското правосъдие“. Обяснимо интересът на медиите към проблема „деца“ е много изострен. Повишен е медийният интерес към всички предложения за реформа с очакване на позитивен ефект. В пресата се излагат мненията, проследяват се предприеманите действия за изменения. Най-голямо внимание се отделя на идеите за деинституционализация с вярата, че това е панацея (това съвсем не е така, както сочи направеното сравнително проучване с модела „Масачузетс“, който е с доказана неефективност, стр. 85–86).

Глава трета „Модерната престъпност в медийната реалност“. Главата се състои от 3 параграфа с 9 точки, посветени на *организираната престъпност, прането на пари и корупцията* като криминалогични проблеми с отчитане на тяхната отделност и свързаност.

Авторът приема дефинициите, предложени от изследователи на тези видове престъпност, като се изследват проявите им форми в съвременните условия на България, Европа и света и тяхното отражение в пресата. Заслужава похвала направеният съдържателен анализ на медийните публикации. Въпреки че не се сочат количествени данни за включените в наблюдението и прегледани публикации, впечатлението е за добра степен на представителност на резултатите. Очертана е убедителна картина на медийното отражение на тези престъпления в България през последните три десетилетия.

Медийната активност в представянето на прояви на *организираната престъпност* е висока. Темата е желана и търсена. Материалите във вестниците варират от кратки новини до по-подробни информации. Проявява се активност в проследяването на казуса, включително до произнасянето на съда, и интерес към осъдените в местата за лишаване от свобода. Пресата е разделена относно т. нар. „показни акции“ срещу организирани престъпни групи – едните проявяват съдържаност в оценките си за предприеманите действия, други не приемат прекалената показност.

Проблемът *пране на пари* също е актуален за медиите. Налице е очакване за разкриване на значима неправомерна дейност, носеща пари, това да е дейност на високопоставени лица, злоупотребили с властнически правомощия с цел лично облагодетелстване или на лица от криминалния свят. Първоначалният интерес се сменя с недоверие към реално санкциониране.

Интересът към проблема за *корупцията* е постоянен, още повече, че свързаните с нея въпроси са по-лесно разбираеми за читателя. Още преди години медиите възприемат корупцията като „чума на века“. Те проявяват чувствителност към темата и отхвърлят необоснованите твърдения за успех в борбата с явлението.

Глава четвърта “Проблеми на международното наказателно право в медийната реалност”. Главата включва 2 параграфа и 4 точки. Посочва се, че тези проблеми затварят кръга от най-интересните теми на престъпността и правосъдието, изведени на основата на селекцията на централната преса. Изследването е насочено към *тероризма* (§ 1 “*Тероризъм, неговите съвременни измерения и медиите*“) и *екстрадицията* (§ 2 “*Екстрадиция и медийна политика*“).

Изследователският извод е, че пресата представя експлицитно случаите на *тероризъм* с отбелязване на детайлите по извършване на престъплението, средството, с което е извършено, броя на жертвите, обществения отзвук. Проблемът за детерминацията на терористичния акт не се обсъжда.

Екстрадицията е сравнително нов проблем за практиката и медиите. Проучването на медийните публикации установява недостатъчно познаване принципите на екстрадиционното право – българското право и съответните норми в замолените държави. Активността на пресата е насочена към своевременно информиране и проследяване на случая до неговото разглеждане и решаване. Интересът е насочен към лица, чието екстрадиране представлява по-голям юридически и обществен интерес, с ярко изразен политически елемент.

4. Приноси в дисертационния труд

Дисертационният труд засяга сравнително слабо проучен и разработен в криминология, особено в теоретичен аспект, проблем за степента и формите на отразяване на криминалната реалност и наказателното правосъдие в българската преса (централна) с оглед на информиране на обществото и произтичащите от това оценки, нагласи, отношения към процесите на криминализация и виктимизация в глобален и национален план. В труда проблемът е изследван в целостта на взаимосвързаността на двете реалности: на престъпността и наказателното правосъдие и на медиите и в този смисъл *дисертационното изследване е новост както за криминологията, така и за журналистическата наука.*

Трудността и същевременно полезността на изследването е, че то е проведено не в период на стабилност на политическата и социално-икономическата обстановка в страната, а в изключително динамичния период на преход от тоталитарно към демократично общество, през който интензивно си взаимодействат разгръщащата се система от медийни източници в условията на конкуренция и формиране на собствена медийна среда, от една страна, и на ускорена криминализация и виктимизация на съвременното общество, от друга страна.

4.1. Като *теоретичен принос* в дисертационния труд на Боян Велчев в посока на *обогащане на криминологичното научно познание* оценявам допълването и включването в общата теория на превенцията и контрола над престъпността (съставляваща съществена и важна част от предмета на криминологичната наука) на резултатите и изводите от проведеното изследване. На базата на емпирична информация в дисертацията се правят анализи и се стига до теоретични обобщения за важната роля и значение на медиите (“четвъртата власт“ в държавата и обществото) като субект както на превенция,

така и на обществен/социален контрол. Научен интерес представляват направените обобщения относно:

- обективната истина и медийната истина; пристрастието и безпристрастието на правоохранителните и правораздавателните органи и проблемът в медиите;
- справедливостта според закона и справедливостта, представяна от медиите;
- обективното и спекулативното противопоставяне на двете реалности;
- медийната активност в отразяване нарушаването на правата на човека в хода на правораздаването и извън националния съдебен контрол на Европейския съд по правата на човека; противопоставянето на националното на общностното правосъдие;
- непознаването и неразбирането на Концепцията за наказателна политика (2010–2020), провеждането на собствени политики от институциите и медиите – причина за разнопосочни институционални и медийни оценки; непознаването на основата на наказателната политика – криминализация, декриминализация и депенализация, на институтите на освобождаване от наказателна отговорност със замяна с административни наказания или задължителни възпитателни мерки, потребността от поощрителни мерки и съответно създаването от публикациите във вестниците убеждение за безнаказаност, избирателност по отношение на някои правонарушители, липса на закон; съвпадението на общественото мнение и оценката на медията се основава на житейското разбиране за справедливост, която е различна от въплътената в закона справедливост;
- въпросите, на които трябва да отговори концепцията за нова наказателна политика; новата философия за детското правосъдие;
- новия в европейската наказателна политика нетрадиционен правен институт „кастрация“ и в тази връзка големия от криминологична гледна точка въпрос за детерминацията на конкретното престъпление и на сексуалната престъпност; от гледна точка на прилагането на наказателна репресия стои въпросът дали лицата трябва да се наказват или лекуват;

- проблема за свободата на магистрата и свободата на журналиста; разминаването между решенията на съда и медийните коментари; влиянието на медийните публикации върху общественото мнение и независимостта на съда от медийни публикации и обществено мнение; несъвпадението между съдебен акт и медиен коментар и редица други.

4.2. *Обогатява се емпиричната база на криминологията* с медийна и анкетна информация и с резултати от нейния анализ. Това е една своеобразна база данни, която чрез дисертацията ще се съхрани, включително и за да послужи за сравнения при бъдещи подобни научни изследвания (силно се надявам да има такива).

От гледна точка на *методологията на теоретико-емпиричното проучване* високо трябва да се оцени научно издържаният подход на изследване на двете реалности – на престъпността и наказателното правосъдие и на медиите, в тяхната взаимна връзка. Именно така се получава ново знание. Преходът от науката към практиката се осъществява чрез прилагането на изследователските резултати за законодателни промени и усъвършенстване на политиките и стратегиите за противодействие на престъпността. Следва нова степен на познанието.

Обикновено познавателният процес протича от обективното към субективното. При дисертационното изследване подходът е обрнат – от субективното (медийната реалност) към обективното (реалността на престъпността и правосъдието).

От гледна точка на *конкретната изследователска методика* внимание заслужава използването на монографичния/казуистичния метод. Докторантът представя много добре

неговите богати възможности за анализ, сравнения и обобщения. Това е и много добро помагало за използването на казуистиката от бъдещи изследователи.

4.3. Дисертационното изследване е с безспорни приноси с *научно-приложен характер*. Направените изводи и препоръки са с практическо значение в следните насоки:

- *Научно подпомагане създаването на актуализирана съвременна наказателна политика чрез:*

- ✓ разработване и приемане на национална концепция за наказателна политика на основата на анализи и научни изследвания на престъпността и виктимизацията, ефективността на законодателството и практиката на органите на наказателното правосъдие;

- ✓ извършване на законодателната реформа, както и на конкретните изменения и допълнения на наказателното законодателство в съответствие с провежданата наказателна политика и след експертиза на Консултативния съвет по законодателство към Народното събрание. Представяне за широко обсъждане на въпросите за системата от наказания, за вида и размера на наказанията, института за освобождаване от наказателна отговорност, правния режим на непълнолетните;

- ✓ задължителна обществена оценка на проектите за основни законодателни активи и проекти за отделни законодателни решения, с които се въвеждат нови, отменят или се ограничават приложното поле на основни наказателноправни институти;

- ✓ осигуряване на медиен контрол над законодателната реформа и на конкретни законодателни инициативи за изменения и допълнения на наказателните закони с важно значение за правната система посредством установяване на регламентирано сътрудничество между медии и авторите на проектите;

- ✓ регламентиране на сътрудничеството между регулаторните органи на съдебната власт и медиите – Висшия съдебен съвет и Съвета за електронни медии, във връзка с медийното представяне на проблемите на престъпността и правосъдието.

- *Създаване на предпоставки медийната реалност по-точно да отразява реалността на престъпността и наказателното правосъдие чрез:*

- ✓ ограничаване на субективизма на журналистите с оглед на потребностите от научно управление на процесите на криминализиране и виктимизиране на обществото, както и за формиране на правилно обществено мнение за ставащото в областта на престъпността и правосъдието;

- ✓ насочване на медийния интерес към най-важните за обществото и държавата проблеми: формиране на наказателна политика и нейното актуализиране във времето; провеждане на наказателната политика – приемане на ефективни закони и тяхното прилагане в интерес на обществото и при спазване на човешките права;

- ✓ насочване на медиите към превантивната политика в противодействието на престъпността;

- ✓ създаване на институционални форми за висок професионализъм чрез обучение: въвеждане в журналистическите факултети и специалности на ефективни университетски форми на обучение на подготвящи се за криминални репортери и разследващи журналисти с цел придобиване на знания в областта на правото, включително и криминологията; организиране на магистърски програми в юридически факултети в страната с насоченост към професията на криминални репортери и разследващи журналисти;

- ✓ ползване на консултанти или съавтори юристи от редакциите на вестниците във връзка с публикуването на материали, отнасящи се до престъпността и правосъдието.

Резултатите от изследването под различни и подходящи форми и материали могат да се използват в обучителния процес на студентите юристи по курсовете „Наказателно право” „Международно наказателно право”, „Криминология” и на студентите по журналистика. Трудът представлява интерес за изследователи и преподаватели по криминология, по други наказателноправни науки и по журналистика, за практикуващи юристи и журналисти.

Резултати от дисертационното изследване са *апобирани* чрез 5 публикации – статии и доклади, изнесени на конференции. Самостоятелни са 3 от публикациите. Едната е на английски език в чуждестранно издание.

5. Критични бележки по дисертационния труд

Освен вижданията, които съм посочила по отношение на обекта и предмета на дисертационното изследване, искам да обърна внимание още на следното:

- Важна част от обучението на докторантите в ОНС „доктор“ по криминология е усвояването на методите на криминологичното емпирично изследване. Ето защо намирам за недостатъчно изложението относно частта за методиката на проведеното проучване. По отношение на анкетите щеше да е добре, както при други дисертации, да са приложени съответните въпросници/анкетни листове. Остава се с впечатлението, че получената анкетна информация е много по-широка, но е останала неоползотворена. Неясно за мен остава това, дали докторантът самостоятелно и лично е направил двете анкетни проучвания или е бил част от екипи. Защо анкетата със студентите за предпочитанията им към източниците относно проблемите на престъпността е наречена косвена (стр. 9) (на стр. 49 е наречена анонимна)?

В увода (стр. 9) не става ясно кой, кога и с какви респонденти е провел интервю, предизвикано от медийните публикации (случаят на М. Стависки) с причиненото тежко ПТП, за изследване на отношението към поощрителните норми и тяхното превантивно значение. По-нататък на стр. 71 е написано, че след години студенти поставят за разглеждане казуса с него.

- За една „малка“ докторска дисертация намирам за доста сложно структурирането ѝ с много параграфи, точки и подточки, което води до повторения на някои места и до накъсано изложение. Това се дължи и на засягането на много проблеми по темата.

Тези бележки не намаляват качеството на получените резултати и приноси.

6. Автореферат

Авторефератът е изпълнен в обем от 25 печатни страници. В него правилно и в общи линии в пълнота са отразени основните изследователски резултати и изводи. Не са включени направените препоръки, представени на стр. 165–166 на дисертационния труд. Част от формулираните научни и научно-приложни приноси звучат по-скоро като изводи.

Накрая на автореферата докторантът декларира, че трудът е разработен от него при спазване на изискванията за научна коректност на ползваната литература.

7. Заключение

Темата на дисертационния труд на **Боян Иванов Велчев „Престъпност и наказателно правосъдие в медийната реалност на съвременна България”** е дисертабилна с висока значимост и актуалност на проблематиката. Представеният за рецензиране труд отразява резултатите от добре програмирано и изпълнено изследване със съответни анализи, изводи и препоръки.

Съдържанието и приносните моменти в него са в областта на криминологията. Интердисциплинарните части, насочени към журналистиката, увеличават неговата полезност. **Оценката ми за дисертационния труд е положителна.**

След запознаване и с индивидуалния учебен план на докторанта считам, че са изпълнени изискванията както за образователната, така и за научната част от обучението на докторанта.

Имайки предвид гореизложеното, **предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Боян Иванов Велчев образователната и научна степен „доктор” по професионално направление „Право”, специалност „Криминология”.**

Член на научното жури и рецензент:

(проф. д.ю.н. Юлия Бояджиева)

С о ф и я, 3 август 2019 г.

